

PLANINSKI VESTNIK

GLASILO „SLOVENSKEGA
PLANINSKEGA DRUŠTVA“

XXVII. LETNIK ————— 1927 ————— ŠTEV. 11

S TRIGLAVA PEŠ V LJUBLJANO

JOS. WESTER

(Dalje).

Še nekaj me je mikalo v Gorjušah: da si kupim pristno gorjuško »čedro«, ki se kosa lahko z vsako Petersonovo pipico. Pravijo, da ta lepi domači obrt peša, a se nisem o tem prepričal. Zakaj pri kmetu Koritarju, ki sem ga našel prav pri delu — obdelaval je glavo čedre, še sirovo rezane — sem na svojo žalost izvedel, da nima nobene gotove; vse da je pred kratkim odposlal blejskemu trgovcu in da lahko vse sproti izpeča, kar izdela. »No, en fajfúr je še tukaj; tega lahko imate!« in pokazal mi je lično pipico domačega izdelka. Pa sem se moral z njo zadovoljiti, če sem hotel imeti spominek gorjuške »industrije«. Rajši seveda bi imel čedro: »čedra« je žlahtna stvarica, »fajfúr« — že ime to kaže — je paberek; čedro izdolbe Gorjušman iz čvrstega »pušpana«, fajfur pa iz navadne hruševine. Bodi vesel lesnike, če ne dobiš maslenke!

Svet mir počiva nad tem planinskim svetom, ljudje se drže še starih običajev, živč v podedovani tradiciji. Le redkokedaj zaide kak turist semkaj, in prav tako malo imajo domačini stika z dolinskim Bohinjem. V Koprivniku so mi pravili, da gredo v dolino le, ko je treba žito nesti v mlin dol v Jereko; stari mlin na veter, menda edini, ki sem ga videl doslej pri nas, ni več v obratu. Precej pa se bo izpremenilo to patriarhalno življenje, ko speljejo novo pot iz Bohinjske Bele prek Gorjuš in Koprivnika v Srednjo vas. Pravili so, da ima gosposka to cesto v načrtu. Tedaj bo vsaj v poletnem času oživela ta tiha pokrajina in prometna žila ji bo dovajala iz dolinskega sveta dobro in zlo. Da bi bilo prvega v izobilju, drugega pa le malo ali nič!

Po strmi kameniti poti, bolj podobni tovorni stezi kakor kolo-vozu, sem o polšestih dospel v Savsko dolino, na postajo v Noménju, ne, da bi se hotel odpeljati z vlakom, temveč da sem oddal nujne — razglednice, opremljene s triglavskimi pečati. Ko sem se nato še okopal v Savi in se vrnil v vas, sva se sešla s tovarišem, ki je med tem za menoj dospel z Gorjuških višin.

Zdaj je bila nama edina skrb, da si najdeva prenočišče. Skoro sva se uverila, da Nomenj ni letoviški kraj z udobno restavracijo in gostilno, ampak je le poštena bohinjska vas, ki nikakor ne računa s tujskim prometom. Čudno! Na eni strani Bled, na drugi Bohinj, kraja, dobro pripravljena za letovanje, med njima pa vas, ki potniku ne nudi nikake udobnosti. Pa sva le dobila v edini gostilni na vasi frugalno vegetarsko večerjo in ležišče v skednju na senu. »No«, sem si mislil, »če sva morala pred 14 dnevi celò v Delnicah, glasovitem klimatičnem zdravilišču in letovišču Gorskega Kotára, prenočevati na senu, ker v hotelu ni bilo več prazne postelje, kdo bi zameril ponižnemu Noménju tak nedostatek! Sploh pa so pravi turisti skromni ljudje, ki jih ob takih in sličnih malenkostih dobra volja ne mine. Marsikateri popotnik, ki je enkrat okusil slast zdravega spanja na suhem senu v svežem zraku, se rad odpove mehki blazini in rahli odeji v zaprtem prostoru.

Janez Mencinger pravi nekje,*) da se v Noménju posloviš od zadnje bohinjske hiše, če se pripelješ iz Bohinja. Bo že prav imel, saj je bil sam Bohinjec. A tudi ti se sam o tem uveriš, da si v Noménju že pred vrati Bohinja: le ozri se po Savski dolini proti zapadu, pa opaziš v soteski kopičast grič, ki se vzlic svoji neznatni višini vidno odrazuje od ostale okolice. Prešernov Ajdovski Gradec je to, strategična postojanka Črtomirovih junakov, čudovito izpostavljen položaj, pravcati čuvar vhoda v Bohinj.

Po blagodejnem nočnem odpočitku sva se drugo jutro namenila preko Ratitovca v Selško dolino, seveda v kar najbolj premi smeri. Pot je le ena na izbero: najprej par kilometrov po gladki cesti proti Bledu, nato po mostu čez Savo, od tu pa kar strmo vkreber ob vzpenjači; najina noménjska gazdarica nazivlje to prevozno napravo »spinača«, kar dokazuje, da je »vzpenjača« bohinjskemu jeziku preveč novotarska beseda, kakor da bi jo mogli nespremenjeno sprejeti v svoje besedišče. »Po mnogim ključevima« sva se vzpenjala više in više, na vsakem ovinku se je odpiral širši in lepši razgled po Savski dolini, na Gorjuše, in polagoma so dvigali svoje glave gorski velikani onkraj Pokljuke kakor pravljlični pojavi iznad gledališkega pogreza: midva še v rosni senci, ves prospekt onkraj Save pa že v sijaju jutranjega solnea.

V dobri uri sva dospela v višini 800 m v novo pokrajino, v gozdnato Jelovico. To je visoka planota, porastla čez in čez z bujnimi črnimi gozdovi, med katerimi so na več mestih sočnate planine in

*) »Moja hoja na Triglav«, str. 53. — Uredn.: Izpusti izdani na svet

zelene jase z logarskimi kočami. Ta obsežna planota pa se vrhuni v obeh Ratitovcih, v Kosmatem in Gladkem vrhu.

Pot, dobro zaznamovana, kar je v gozdnatih predelih za turista velike važnosti, je vseskoz zložna. Kmalu je bila za nama Bitenjska planina, že sva imela odprt pogled na Triglavsko skupino, a najlepšo sliko sem zaznal tik nad Ribičevo planino. Predočite si v ozadju ves orjaški sklop Triglava in njegovih bližnjih podložnikov, v ospredju grebene med Kotom, Krmo in Pokljuko, na levi Bohinjske vršace, okvir tej sliki pa tvori neposredna okolica: vršiči in vejevje gostih smrek in jelk —pa recite, da ni to krasen prizor! »Semkaj bi moral priti vaš brat-slikar, g. Jakopič!« sem omenil tovarišu; »tu bi dobil novo inspiracijo za diven koral svojih barv!«

Na planini Pečani, tem prešernem letovišču rovtarskega goveda, kónj in krulcev, zopet kratek odmor, le toliko, da sem se pri postrežljivem »majarju« odžejal s presnim mlekom, nato pa dalje v višino proti Kosmatemu vrhu. Gozd ponehava, že se kažejo zelene goličave, na njih pa sive bradavice — skale Ratitovčevega pobočja.

Kmalu po enajsti uri sem vstopil v čedno Krekovo koč; vse hoje iz Noménja do semkaj je bilo nekaj nad štiri ure. Oskrbnica me je takoj spoznala kot lanskega gosta in je pripomnila, da letos brusnice še niso zrele. Lani namreč, o Malem Šmarnu, sem bil kar na licu mesta nad Torko pri nabiralkah naročil nekaj kilogramov brusnic in sem si jih natovoril v nahrbtniku; na južnem pobočju Ratitovca uspeva ta sočna jagodnica v izobilju in domačinkam plačajo prekupčevalci v Sorici in Zalem Logu lepe denarce za nabrano blago. »Ne, takega bremena bi si letos tudi ne hotel naprtiti, ker sem namenjen peš naravnost v Ljubljano,« sem ji odvrnil v njeno debelo začudenje.

Udobno bivališče bi našel na Ratitovcu tisti mestni človek, ki je potreben vsaj za nekaj dni odmora v zračni višavi, daleč proč od mestnega direndaja in zadehle pisarne. Dostop semkaj je kaj zložen in posebne turistijske opreme mu ni treba: s poštnim avtom se pripelje lahko do vznožja Ratitovca, do Češnjice v Poljanski dolini, nato pa je v treh urah zložne hoje preko Prtovča že na vrhu; v Krekovi koči najde prijetno zavetje. Čez dan se izprehaja po Ratitovčevih vrhovih, oči pa se mu pasejo na divni planinski panorami, ki se mu odpira vse naokrog. Če bi kedaj dolgočasoval, se spusti po južnih obronkih na posete v Torko, Danje, Sorico, nekdanje nemške naselbine; v Spod. Danjah bo še dandanes čul domačo nemško govorico, ki mu bo manj umljiva ko čiribirščina, seveda če se bodo hoteli Danjčani vpričo njega po svoje razgovarjati.

Po skromnem kosilu — bila je salata, pridelana doma za Krekovo koč, z jajci, mesa ta dan k sreči niso imeli pri hiši — sem jo udaril naravnost navzdol proti Zalemu Logu. Pisano je, da se pride po markirani poti v dveh urah tjakaj, in držal sem se steze kake pol ure, da sem dospel iz šume na trato z lesenim križem. »Na Podnu« se pravi tukaj. Na križevem stebru sem opazil rdečo liso, iskal sem naslednje, a je nisem našel. Ker je na levo držala dokaj lepa izhojena pot, sem krenil po njej navzdol, iskaje nove markacije. Pa je ni bilo in ni bilo. Vrniti se nisem maral — izguba bi bila po isti poti nazaj hoditi — in čim dalje sem hodil, tem bolj se je steza izgubljala. Končno sem se znašel v bukovi gošči brez steze, brez sledu.

Zašel sem, to mi je bilo jasno, a v takih prilikah se mora turist zanesti na svojo srečo, svoj instinkt. Vedel sem, kam hočem priti: v Zali Log; poznam smer, v kateri leži ta kraj; s seboj imam karto in kompas, najboljši kažipot; treba je v taki zadregi le zdrave kalkulacije, pa si rešen! Samo nekaj utegne v takem položaju postati neprilичno: če zaideš v strmo pečevje, kjer se ne da priti naprej in le s težavo nazaj. — Drčal in drsal sem se po strmini v globel, ki se je vedno bolj zoževala, skozi jase in trate mi je včasii pokukal Prtovč, ta biserno svetla pesmica naših gorskih vasic, v jasnem popoldanskem sijaju. A ta pesmica ni bila prikladna moji zabredli ubranosti. »Globoko bo še treba tavati!« si mislim; zakaj Prtovč je bil še nizko pod mojo horizontalo. Doplazim se v grapo, po njej se peceja skromna vodica, izgublajjoča se pod skalami. Záme je bila zadovoljiv znak, da je tu skromni početek soteske, ki je v specialki označena z imenom »Plenšak«. A v tej smeri se ne da niti plaziti, kaj še hoditi; vse leži križem nagrmadeno: skale, izruvano drevje in polomljeno vejevje, ostanki lanske poplave. Preprečkam to divjo tokavo, da bi na prtovski plati zasledil kako stezo. Goščava k sreči ni neprodirna. Kolovratil sem nevdružno navzdol, da sem končno zasledil kozje stopinje; iz stopinj se je polagoma obličila steza, čim niže, tem vidnejša; zopet sem dospel v globel k potočku, ob njem pa se je že kazala steza s sledovi človeških stopinj. Kmalu se znajdem na poti, držeči ves čas ob potoku; pridem do kopišča; pričinja se kolovoz; prehitim pastirico, ki me je povpraševala po izgubljenih ovcah; soteska se širi; pri Jesenovcu dospem na belo cesto. Opuščen plavž stoji tu — priča nekdanje železarske industrije, ki je še pred nekaj desetletji cvetela v Selški dolini. Še pičle pol ure po cesti skoz zanimivo sotesko, ki jo tvorijo mestoma navpične in previsne stene, in pojavi se mi vitki zvonik zaliloške cerkvice.

Točno v dveh urah sem vzlic stranpotici dospel v Zali Log, prav kakor bi bil hodil po »markirani poti«.

Tu je treba povedati, da so markacije po naših planinah v obče dobre, zlasti kar jih je iz zadnjega časa; stare pa so ponekod jako zanemarjene. Čast in priznanje tistim podružnicam SPD in njih funkcionarjem, ki planinska pota zaznamujejo! Toda vedeti je treba, da ne zadošča, pot le enkrat markirati, potem jo pa prepustiti hiranju; markirana pot bi se morala vsako leto pregledati in, kjer treba, markacija obnoviti in popolniti. To daje turistu prijetno zavest, da hodi v pravi smeri, podružnici pa obenem izpričevalo, da delujejo v njej agilni odborniki. Smelo trdim: bolje je, da kake poti sploh ne markirajo, kakor da jo, enkrat že zaznamovano, v nemar pustel!

Utegne me kdo vprašati: »Kaj pa s tovarišem? Kje si ga pustil? Ali je moral tudi on s teboj čez grm in strm?« Ne, on ni šel z menoj; zaostal je bil na Ratitovcu, a je došel v Zali Log po pravi poti mimo »Bruha« potem, ko sem bil jaz že našel za oba prenočišče in sem se okopal v bistri Sori. Mož je pač opreznější; tudi on je na tistem kritičnem razpotju na »Podnu« dalj časa iskal nadaljnje markacije, a jo je končno izsledil. »Prav se ti je zgodilo!« mi morda kdo privoščil; »zakaj pa nista hodila skupaj!« Takemu radovednežu naj povem, da hodim po gorah rajši samótež, da me nihče ne moti v mislih in motrenju; pri odpočitku in na cilju zopet pa mi je družba prijetna in razgovor ljub. In moj tovariš sodi tudi v to vrsto potnikov. Zato mi ni nič zamerjal, če sem ga na vsej dolgi poti s Triglava do Ljubljane puščal redno za seboj; tako sva se ves čas dobro skladala.

Tokrat sva nočevala prav po »meščansko«, dasi je izprva kazalo, da ne dobiva postelje: vse razpoložljive so bile naročene za oficirje, ki so bili prihajali z gorskega pohoda. Vendar sva našla vsak svojo udobno »jerpergo«; jaz celo pod krovom župnika-pesnika A. Hr. Korinskega. Žal, da se g. župniku nisem mogel osebno zahvaliti za gostoljubnost; bil je zdoma.

Drugo jutro sva se s tovarišem poslovila od prijaznega Zalega Loga, te snažne vasice, ki dela čast svojemu imenu. Malo je v tej tesni dolini prostora za razmah vasi; zato se pa hiše dvigajo v višino; skoro vse so zidane v eno nadstropje, čedno pobeljene, strehe pa so jim krite s temnim skrilavcem, ki ga lomijo visoko nad vasjo v »Pruhu«. Tip planinskega sela, primerne za letovanje.

Krenila sva po mostu preko Sore v kraljestvo drugega gorskega veljaka — Blegoša. Nekaj časa drži kolovoz ob bistri Davči, sorškem pritoku, nato pa se prične strmo dvigati po porastli rebri; čim više, tem bolj se umikajo listovci jelkam in smrekam in macesnom. V poldrugi uri sva došla v ljubko gorsko vasico Potok, na stoku dveh potočkov, ki imata združena v eni strugi spričo svojega strmca dovolj

moči, da ženeta žago in mlin — v višini kakih 1000 m. A tudi en sam potoček je dovolj močan, da žene kmetu Matevžku mlin na en kamen; spretno si je kmet ta vodotoč priredil tudi za pogon kolesa, ki mu potom transmisije goni gospodarske stroje. Mislil sem si: Glej ga, domačega praktika! Brez tehnične naobrazbe zna pametno porabiti naravno silo, ki se mu kar sama ponuja. Bog ve, koliko takih tehničnih talentov tiči v naših kmečkih ljudeh, pa ni nikogar, da bi jih našel in pobudil k splošnemu udejstvovanju!

Nad Potokom sva prišla zopet med bukovje, ki se širi gori do Malega Blegoša. Drvarji, ki so cepili hlode na polena, ki niso kazala običajne trgovske mere ne metrske ne seženjske, so me poučili, da takega lesa ne spravljajo v dolino, ampak ga skuhamo v oglje; to da se lažje spravi v promet in v denar. In res sva mogla na več mestih ob nadaljnji poti navzgor ugotoviti stara in videti nova kopišča. Da, gozdovi skrivajo skoro neizčrpno bogastvo naših gora, neizčrpno, če znajo v njih ekonomično gospodariti. Kjer pa neusmiljeno poje sekira in nesmiselno vse podira, se kmalu pokažejo gola rebra in z njimi propast gospodarstva.

Ko prestopiš skrajnji rob bukovega gozda, si že na obširni golici, na Malem Blegošu. Z roba se ti odpre prvi pogled na Poljansko dolino proti Žirém; k sebi pa te vabi vrh Velikega Blegoša, ki ga zavzameš v pičli pol ure.

(Konec prih.)

SKICE S POTA

(Dalje.)

Dr. JOSIP CIRIL OBLAK

(Iz »knjige popotnika«. II. Nemčija.)

Weimar, 11. III. 1926.

»Sowie in Rom außer den Römern noch ein Volk von Statuen war, so ist außer dieser realen Welt noch eine Welt des Wahns, viel mächtiger beinahe, in der die meisten leben...«

(Goethe.)

Skozi tajni mir parka stopam, skozi katerega se vije nevelika reka Ilm. Tam iz temnih, tihih Turinških gozdov prihaja, zaide med travnike, ki jih zopet obdajajo gozdovi, in čim bolj se bliža mestu, tembolj se zajeda, pod mestom teče skoro v zeleni globeli, ki ni jarek, kakor ga razumemo in si predstavljamo mi alpski sinovi. Vse je tako tiho in svečano tod okoli, celo reka prisluškuje in ne šumi... Mimo Lisztove hiše me vede pot; nekje v parku se skriva njegov spomenik. Tik nad vodo, kraj neke razvaline me gleda Shakespeare v teatralni pozi, preko reke onstran svetlo-zelene trate, na drugem bregu pa stoji skromna hišica — »Goethes Gartenhäuschen«, nekoliko vzvišena

nad globeljo. Vstopim: vse, kakor je bilo tedaj. Nikakega pompa, vse tako skromno, intimno. Pokažejo ti prostorček, kjer je najrajše sedel z gospo Stein... Povedo ti, da je hotel pred smrtjo še enkrat do onega kota, kjer mu je privrela ona večna: »Über allen Wipfeln«, in da je jokal, ko ga je našel. V weimarskem muzeju Goethe - Schillerjevem, ki ima prav vse, kar spominja na Goetheja in Schillerja, iščeš zaman rokopisa te pesmi; pravijo, da je prvotno ni napisal na papir, in še vedno ugibajo, kaj in kako. Jaz pa vem, da jo je rodil tisti večni, tihi gozd tam v ozadju Turinške krajine v svitu zahajajočega solnca, in razumem, da sta se v tej krajini mogla roditi tudi Herman in Doroteja in se je rodil tudi Faust. Velika dela se ne rodijo v hrušču življenja! Vtisnjen pa jim je pečat pokrajine.

Saj je skoro vsak dogodek v življenju — za občestvo sicer neznamen, za usodo posameznika pa dostikrat graniten mejnik — zvezan z gotovim krajem! Marsikaj bi se sploh ne zgodilo, ako bi kraj ne dal svojega vtisa, dà, motorične sile. Marsikak dogodek je tako zvezan s pokrajino, da si ga brez nje na drugem kraju niti misliti ne moreš. Tako je tudi s človekom samim; veliki duhovi niso, da se tako izrazim, emancipirani od vpliva pokrajine, nasprotno: še globlje jim je vtisnjen njen pečat.

Ali si morete misliti Cankarja, kakor je bil, brez Vrhnike? Brez mistične krajine okoli Močilnika in Bistre, nad katero gledajo v ravan visoko pod nebom v ogromnem tihem polkrogu temni gozdovi, šepetajoč skrivnostne besede? Kadar zagori v mehkem kontrastu nad to temno linijo v temnem rdečilu skoro iste nijanse večerno nebo, tedaj se mi zdi, da vstaja in raste v tem rdečem zlatu ozadja velikanski križ, čigar sence segajo od Triglava do Snežnika... Tedaj razumem, kaj čuti, da, celo misli pesniška duša s to pokrajino, ki jo je pojila. — Tako je dehnila romantika Poljanske doline v dušo in spise Tavčarjeve in prav tako se zrcali v onih veselih in nežnih Brdskih gričih vedra fizionomija Janka Kersnika.

Tiho razkošje in obenem idilnost Weimarja je vtisnjena tudi Goetheju v dušo; čeprav rojenemu v Frankfurtu, mu je bil Weimar prava druga domovina, sicer pa ena in ista — Nemčija v svojem osrčju...

Vsako mesto je zase osebno; to čutiš kot popotnik. Saj nadene človeški duh celo gôri, dà, tudi reki neko osebno — Kugy govori o »Bergpersönlichkeit« — koliko bolj velja to o kraju, o mestu! Tu pa tvori posebno osebno skupina ljudi samih, ki jim je vsakemu posebe vtisnjen pečat mesta, v katerem živi. Mrtvo goro obda človek s čarom svoje domišljije: tu pa osebno ni več namišljena, tu prihaja ta čar ven iz mesta samega, ki je resnična osebno, iz

nje veje tisti neizrazni fluidum, ki ga čuti vsako pravo popotniško srce. Ona te zgrabi in priveže nase — tudi Ljubljana je osebnost zase — in ni je osebnosti, ki bi ne bila zanimiva in vredna tvojega študija, študija človeka, ki misli še na kaj drugega kakor le na svoj vsakdanji pridobitni posel.

Tej osebnosti daje svoj poseben značaj poleg ljudi, ki živijo tod, predvsem njeno zunanje lice, čeprav tu in tam pokvarjeno in oskrunjeno; toda vešči in izkušeni popotnik, ki ima srce in glavo na pravem mestu, najde v zabrisanih potezah tudi tu pravo njeno fizionomijo... Tej osebnosti se moraš znati približati, z dobro voljo, kakor se približa fant dekletu; z njo moraš znati občevati — sicer ti ne odkrije tajnosti svoje duše.

Ni to samo skupina hiš, plank in zidov; to je živo bitje, ki ima svoj značaj in svoj osebni vonj. Spomin na gotovo mesto je kakor na ljubega znanca, ki si ga enkrat srečal na potu, ga spoznal in si ga vtisnil v svojo dušo.

Te mrtve hiše govorijo svoj jezik, ki ga razume le razumni. Niso to samo ljudje, ki kramljajo s teboj, a jih ne razumeš, če nimaš za to ne glave, ne srca; je to cela osebnost, ki te kliče in vabi in jo boš zajel celo, ako imaš voljo in moč za to. Govori ti cesta in palača ob njej, govori ti tihi park in ozka ulica, govorijo s teboj spomeniki, ki so posebno glasno govoreča knjiga o kulturi in zgodovini teh ljudi. Kajti v teh hišah in ulicah, parkih in trgih, spomenikih in stavbah se zrealijo tudi — ljudje!

Dà, spomeniki! Posebno tu v Weimarju! Vsi so tam, od prvega do zadnjega: Schiller in Goethe, oni slavni Rietschelov nad gledališčem, roko v roki, v krasni — a vendar tako naravni pozi — nikdar ga ne pozabiš — in potem kar zapored: Wieland, Herder, cela literatura! Kako častijo Nemci svoje velike može! Nič ne zaostajajo v tem oziru za Italijani, ki so s te strani menda prvi na svetu. S kako pieteto ti kažejo vsak še tako neznamen predmetek, ki spominja na nje: kozarec, stol, pero, robec; pokažejo ti sobo, v kateri je umrl, nedotaknjeno, kakor je bila, in vse, kakor je bilo: na nočni omarici je še steklenica z zdravilom, žlica in kozarec, postelja, prav kakor da jo je ravnokar zapustil.

Ko me je vodnik pripeljal v sprejemno sobo Goethejevo, sem videl nebroj spominov na Napoleona, statuet in slik, pa mi je pripomnil: »Ich bitte, nicht zu vergessen, mein Herr, dass unser (poudaril je besedo »unser«) Goethe ein grosser Verehrer Napoleons war, was ihm seinerzeit sehr übel angerechnet wurde.« Nehote sem se spomnil našega Vodnika, ki je spesnil »Ilirijo oživljeno«. Samo da Goetheju za njegovo rehabilitacijo ni bilo treba kakor Vodniku

zapeti po Iliriji »Bit' če, bit' če Estrajh za vse«! Njega je štivil njegov genij, naš Vodnik to pač ni bil.

Interesanten je Goethejev laboratorij (»Farbenlehre«!) in njegove mineraloške zbirke; koliko ljubezni do prirodoslovja se kaže tu že na zunaj! Največji pesniški duhovi so bili neredko v ozkem stiku s prvo vedo na svetu — s prirodoznanstvom.

Kako skromni so bili in so živeli ti ljudje! Prav nič ne spominja Goethejeva mestna hiša in njena oprava na to, da je bil državni minister, ki leži v Schillerjevi družbi poleg vladajočih knezov v »Fürstengruft«. Njo obišče vsak kulturni človek, ki sem dospe. Kdor stopi v ta sveti kraj, ne sme izpregovoriti besedice niti z vodnikom, ki te vodi doli pod kapelo; to pa ne radi onih vladajočih, ki jim je današnji nemški svet tako nevhvaležen, nego radi obeh »Dichterstov«, počivajočih poleg velike ruske kneginje, ki ima tolik delež na nemški kulturi, te velike zaščitnice Goetheja in Schillerja. To mi vse premalo poudarjamo, kakor tudi pozabimo, da je Goethe kot zrel mož (1827) odkril — vsaj kot avtoriteta — svetu krasoto srbske narodne pesmi in je simpatično pisal tudi o tedanji novejši srbski književnosti.

Kako vse drugače je to pri nas! Kje smo mi v tem oziru še za Nemci in Italijani! Ali pa nam morda to ni dano? Od narave? Morda...

Imamo nekaj kulture, katere središče je bila in je še posebno zdaj naša slovenska Jena in slovenski Weimar — naša Ljubljana. Pa kaj nas spominja na to, kaj nam pove v tem oziru zunanje lice naše Ljubljane: Prešeren, Vodnik in še Trubar. Vse, kar leži med njimi in za Prešernom, nima izraza, kakor da Ljubljana nikdar ni bila in ni ognjišče naše kulture. Kakor da ni bilo v njej nikdar hiše Žige Zoisa in vsega, kar se je zbiralo okoli njega ... (Konec prih.)

PLANINSKI INVALID NA PRISOJNIKU

JANKO MLAKAR

(Konec.)

Drugi dan — bila je nedelja in na Kredarici vsega skupaj štirje planinci — odideva po kosilu v Vrata. Tudi v Aljaževem Domu je bilo prostora na izobilje. V lastni sobi sem imenitno spal. Zbudil sem se samo enkrat, in to malo pred polnočjo. V sobi poleg mene sem slišal enakomerne korake, od okna do vrat, od vrat do okna itd.

»Pa menda vendar Lojza ne nosi zopet luna?« si mislim in grem pogledat, kako je s tem ponočnim sprehodom po sobi. Odprem tiho vrata in kaj zagledam? Lojza — v eni roki svečo, v drugi brevir: marširal pa je zato po sobi, ker se je bal, da bi zaspal, če bi sedel ... V resnici, kako vesten je prijatelj Lojzel!

Prav tako resničen dogodek sem bral v neki verodostojni knjigi: Potapljala se je ladja. Kapitan je bil že ukazal zmetati vse blago v morje; slednjič zakliče popotnikom: »Vsak naj vrže v morje, kar ga najbolj teži.« Na ta poziv zgrabi neki popotnik hitro svojo — ženo in jo trešči v morje, poleg njega stoječi duhovnik pa svoj brevir.

Lojze bi v podobnem slučaju storil isto le tedaj, če bi se ž njim potapljala ladja kje v planinah. Kajti v gorah je brevir zanj res težko breme. Vesten, kakor je, ga začne navadno že na vsezgodaj moliti, a vendar še ž njim ni gotov pozno v noč, ko se zmagonosno oglašča spanec. Tega pa je večkrat krivo njegovo predobro srce, ki ga zapelje, da se kaj rad in dolgo pogovarja z dobrimi ljudmi in tako zamudi pogovor z Davidom. Poleg tega je pri branju psalmov tako natančen, da vsako besedo menda kar zloguje; vsaj jaz sem v istem času gotov s tremi psalmi, ko on prebere komaj enega. Kako ga dobrosrčnost zavede v zamudo, se vidi iz sledečega resničnega dogodka: Ko sva nekoč, po maši od Sv. Janeza grede, molila po cesti brevir, ker se nama je mudilo na Triglav, sem ga slišal mrmrati najprej psalmistove besede: »Omnes principes eorum: qui dixerunt...* Tu pa je povzdignil svoj glas in nadaljeval: »Cucek, cuccek, nikar ne lajaj! Saj si priden cuccek...« Oblajal ga je namreč pes in takoj se je Lojze jel pogovarjati s »cuckom«. Preden je končal ta pogovor, sem jaz zmolil že dva psalma.

Tisto noč je v Aljaževem Domu končal brevir ravno o polnoči. Drugo jutro pa je imel izredno srečo; kajti opravil je ves brevir na poti v Mojstrano. Seveda sva porabila za to pot blizu štiri ure in — »cucka« nisva srečala noter do cementarne niti enega.

Na kolodvoru v Kranjski Gori sem najprej zagledal svojo bivšo učenko Vido Mašerovo, ki sedaj študira na ljubljanski trgovski akademiji za ravnateljico Narodne banke. Pri meni se je zelo pridno učila, le za sedenje pri šolski maši se je rada prepirala. Ko sem ji nekoč svetoval, naj po maši ostane v cerkvi in sedi do večera, ter se tako lahko nasedi za celo leto, mi je to tako zamerila, da se je »držala« potem celo uro. Ker je to »držanje« razodevala na ta način, da je sedela ko kip, sem imel skrivno željo, da bi se »držala« vse ure.

Na kolodvoru v Kranjski Gori je imela v naročju majhno dete, ki pa ga je hitro oddala njegovi materi, kakor bi bila uganila moje misli. Hotel sem jo namreč vprašati, kedaj se je — poročila. Ker s tem vprašanjem ni bilo nič, sem začel z vremenom. Zvedel sem od nje važna odkritja: da ima Kranjska Gora skoraj vsak dan dež, veliko tujcev, dobre žemlje, »Razor« pa izvrstno telečjo glavo.

* »Vsi njegovi knezi: ki pravijo.« (Ps. 82, 11.)

Šla sva torej z Lojzom v »Razor« nad žemlje in telečjo glavo. Vida je govorila zgodovinsko resnico i glede žemelj i glede telečje glave. Jaz svetujem vsem krčmarjem prav posebno, naj si nabavijo tako dobre telečje glave, pa jim ne bo manjkalo gostov.

V Kočo na Gozdu sva prišla še zgodaj popoldne. Oskrbnice po kočah in domovih S. P. D. poznajo Lojza kot jako prijaznega gospoda, ki seje srebrne kronice za napitnino — lani je izdal zadnje — in ga zato vselej tej prijazni darežljivosti primerno pozdravijo. V Koči na Gozdu je bil pa sprejem malce drugačen.

Lojze je hotel oskrbnico vprašati, če ga ne pozna; kar se domisli, da ga ne more poznati, ker nje in koč še nikdar ni videl. Ker ji je pa hotel vendar privoščiti prijazno besedo, ji je zaupal, da greva drugo jutro na Prisojnik.

»Oho«, se je nasmejala porogljivo, »Vi pa tega trebuha že ne boste nikdar gori prinesli«.

»Bomo videli«, je odvrnil Lojze sladko in jel kobacati po strmih stopnicah, ki vodijo na skupno ležišče. Oskrbnica je še pogledala za njim in mu pridala dobrohoten svet: »Ako hočete samemu sebi dobro, pustite Prisojnik kar v miru.«

Sedaj je začelo tudi mene skrbeti, zlasti ko sem videl, s kako veliko težavo je jemal stopnico za stopnico. Ko bi ne poznal njegove trdne volje, njegovega še vedno nezmanjšanega navdušenja za gore in njegove sigurnosti v skalah, bi mu bil tudi jaz svetoval, naj drugi dan raje leži na mehki travi, kadi iz svoje ljube pipice in mene opazuje, kako lezem na Prisojnik. Toda vedel sem, da bi mi ta svet hudo zameril, in niti misliti si nisem upal, da bi se po njem ravnal. Zato sem raje molčal.

Na skupnem ležišču sva bila nekaj časa sama. Krog enajstih se nama je pridružil mlad fant, ki mi je drugo jutro — ko sem basal svoj nahrbtnik — povedal, da je doma iz hotela »Razor« in da mu je ime Francelj. Ker je bil tudi namenjen na Prisojnik, smo jo udarili kar skupaj. To je bilo za naju z Lojzom jako dobro; kajti brez Razorjevega Franceljna bi si bila morda celo »rešilno akcijo« nakopala na glavo.

Z velike ceste pod Kočo na Gozdu nam četverooglata markacija pokaže po položni stezi navzdol. Na tem mestu sem jaz pogrešal tablice s primernim napisom; kajti prvo znamenje težko najdeš, če ne veš, kje je. Črez strugo, ki pa je bila suha, stopimo na plaz, po katerem se vzpenja dobro izpeljana steza visoko gori do majhnega vodopada. Ker jo je Lojze kot prvi precej hitro mahal, smo imeli kmalu plaz za seboj in smo krenili po precej položni, z žico zavarovani polici navzdol v strm žleb, ki nas je pripeljal zopet navzgor na drugo polico. Od tu

dalje se vrsti polica za polico, dokler ne zagledaš krasnega slapa, ki se tudi s poti na Vršič dobro vidi. Vse police so dobro z žico zavarovane; kjer pa te ni, najdeš varne prijeme v ruševju.

Sedaj je treba priti v prostorni, a precej strmi jarek nad slapom, po katerem vodi steza pod Turn. Po strmem skalovitem bregu, v katerem ruševje dobro nadomestuje kline, pridemo do navpične stene, ki nam navidezno zapira pot. S pomočjo klinov in žic, s katerimi je junaški Trentar Hanza to steno ukrotil, splezamo do navpične plošče, čez katero nam pomagajo samo par prstov široki, v živo skalo vsekani stopi. Jako ozka, a dobro zavarovana polica nas pripelje v žleb nad slapom. Pod njim zagledamo veliko snežišče, ki sega skoraj do pašnika v podnožju Prisojnika.

Lojze — moram ga pohvaliti — je do sem hodil brez oddiha. Tu pa je odločno predlagal kratko sejo. Ker je bil predlog sprejet, sem pogledal na uro in ugotovil, da smo za to pot porabili poldruho uro. Ura je namreč kazala $6\frac{1}{4}$, odšli pa smo iz kočice ob $4\frac{3}{4}$. Dasi me je Lojze zavrnil, da ni ura naš gospodar, je vendar moj opomin toliko zalegel, da je seja trajala le 10 minut.

Ob navpični steni pridemo strmo navzdol na snežišče pod Turnom. Žica je izginila pod sneg, mi pa smo stopili na plaz. Ker je bil sneg trd, Lojze pa v kolenih tudi — trd, je bilo treba delati globoke stopinje. Za to ne baš prijetno delo se je ponudi naš mladi tovariš in jaz sem njegovo ponudbo, ne da bi se upiral, sprejel. Sekal je stopinje, da ga je bilo veselje gledati; na strmih mestih je nakopal cele jame. Lojze je stopal po njih varnejše kakor po ploščah pod Kredarico, kjer je tovarišema bil oznanjeval previdnost in si v svarilen zgled zlomil nogo, pretegnil kite in tako položil temelj svoji planinski invalidnosti.

Ko prilezemo čez snežišče na sedlo ob Turnu, se nam odpre lep pogled proti Kranjski Gori. Ker sem se bal, da bo Lojze zopet predlagal sejo ali vsaj sestanek, se nisem upal dosti razgledovati.

S sedla smo bili kmalu na razpotju. Ako bi se bili držali Severjevega navodila in zavili na levo v strm, z žico in klini zavarovan žleb, bi tako prišli — kakor smo tudi nameravali — po »Kranjskogorski poti« naravnost na vrh. Toda Severjevo navodilo je počivalo mirno v mojem žepu. In čemu bi ga tudi vlačil na dan, ko smo imeli s seboj dobrega vodnika v »Razorjevem« Franceljnu, kateremu je bila pot znana! Seveda, če se pogovarjaš in se oziraš sedaj po lepi dolini proti Kranjski Gori, sedaj na Mojstrovko, ki se je kopala v solnčnih žarkih, se ti prav lahko pripeti, da izpregledaš razpotje. In tako se je gugal Lojze po položni stezi naprej proti »Oknu«, midva s Franceljnom pa slepo za njim. Bili smo že precej daleč naprej, ko smo zapazili, da

lepih »Knafelčevih« markacij* ni več. Povsod so se namreč že šopirile temnordeče črte starega kova.

»Zdi se mi, da smo zašli na »pot skozi Okno«, pravi Francelj, ki mu je bilo očitno neprijetno, ker je izgrešil razpotje.

»Seveda, saj je tam nad nami že »Okno«, pripomni Lojze na kratko in se začne žuriti, ker je v bližini zaslišal žuboreti vodo.

Jaz sem hitro pomiril Franceljna, češ, da nama ni nič ležeče na tem, kako prideva gori, samo da spoznava obe Kranjskogorski poti. In ko smo se napili v bližnjem žlebu dobre vode, smo krenili na snežišče pod Oknom.

Ker je bil sneg že nekoliko omehčan, se ni bilo treba muditi s sekanjem stopinj; zato smo kmalu prišli pod ogromen obok v Oknu.

Okna ne bom popisoval. Kdor hoče vedeti, kaj je v njem in kaj se iz njega vidi, naj se potruži vanj; ne bo mu žal.

Po strmem, zelo utrudljivem grušču pridemo do gladke plošče, ki je preje ukazala vsakemu: »Stoj! Če se me lotiš, pazi, da te ne pošljem tja, od koder si prišel!« Sedaj skala molči in je postala ponižna. Žica za roke in klini za noge so ji vzeli vso oholost.

Ko pridemo iz Okna na »Konsul Vetterweg« je Lojze zopet predlagal sejo. Predlog je bil zelo simpatičen; kajti takole na skali sedeti in se ozirati po krasnem trentarskem svetu, ki se je bil namah razgrnil pred nami, bi bilo jako prijetno. Toda oddaljeni vrh, še bolj oddaljena Koča na Gozdu in pozna ura (10 $\frac{3}{4}$) so nam veleli nemudoma naprej.

Ko pa se privlečemo opoldne na predpredzadnji vrh, ni naš invalid več predlagal seje, marveč jo je kar izvršil in se je zleknil po tleh, češ, »natura habet sua jura«. **

Tu smo počivali poldrugo uro. Od tu smo rabili na najvišji vrh še celo uro in tako smo prišli na Prisojnik šele ob 2 $\frac{1}{2}$. Za vso pot smo porabili osem ur in pet minut. Odštel sem seveda samo »seje«, ne pa neštevilnih oddihov.

Ker sem se po pravici bal, da ne pridemo do noči doli, sem čez pol ure odločno zaključil sejo, in odšli smo po poti navzdol, po kateri smo bili namenjeni navzgor. Smer so nam pokazala Knafelčeva znamenja, katerih to pot nismo izgrešili.

Po z gruščem posuti stezi pridemo takoj v strm, z žico zavarovan žleb, nato pa na ploščo, v katero so zabiti klini za noge. Ko se pretelovadimo preko nje, zasedemo oster, zračen grebenček, čez katerega je visela žica. Hanza jo je bil sicer tudi na spodnjem koncu dobro

* Okrogle markacije je uvedel pri nas g. Knafelč. Zato jih smemo imenovati po pravici »Knafelčeve markacije«.

** »Narava ima svoje pravice.«

pritrdil; toda kljuki, za katero je pritrjena, se je zahotelo po prostosti in se je izdrila. Sicer nam pa je žica tudi v svobodnem stanu dobro služila.

Nato smo lezli brez konca in kraja po krušljivem skalovju, ki se spušča strmo doli v kotanjo pod Turnom, ki je bila še pokrita s snegom. Ker pa preide skalovje v spodnjem delu v gladke, navpične stene, je Hanza naredil velik ovinek. Dobro nadelana steza se vije namreč po položnih policah v več ovinkih desno navzgor. Zadnji ovinek se od daleč vidi neprehoden. Toda po ozki peščeni lašti se gre prav dobro. To jako zložno steno zaključuje navpičen, z žico in s klini zavarovan kamin, s katerega stopiš na sedlo vrh strmega širokega jarka, ki vodi v kotanjo pod Turnom. V njem je ležalo še dvoje zelo strmih in trdih snežišč, na katerih sta se moja tovariša izkazovala, seveda vsak po svoje.

»Razorjev« Francelj je kopal krasne stopinje, Lojze pa je v globoki špranji med prvim snežiščem in skalovjem malodane priredil prisilno sejo. Snežišča so tudi vzela našemu invalidu vso dobro voljo; videl sem, da nam bo treba prenočevati v hotelu »pod milim nebom«. Žal, da nebo ni obetalo biti milo. Dan se je bil sicer začel z jako lepim vremenom; toda že pri odstopu z vrha smo slišali daljno grmenje, ki ni napovedovalo nič dobrega. In res nas je na drugem snežišču že začelo močiti. Čakala nas je torej »prijetna« noč.

Ko pridemo na položno snežišče pod Turnom, je Lojze slovesno izjavil, da ima za danes dovolj. Ker sem se bal, da bi ne poslali iz Koče na Gozdu nad nas kake rešilne akcije, sem prosil Franceljna, naj gre sam doli in pove, da prideva midva drugo jutro za njim. Postrežljivi fant je odhitel navzdol, jaz pa sem se začel ozirati po kakem pripravnem prenočišču. Kmalu pa zaslišim Franceljna vpiti, da vidi »jamo«. Urno jo uberem doli in res zagledam na desni črno žrelo neke luknje; silno sem se je razveselil, posebno zato, ker je začelo izdatneje deževati. Po strmem, z žico zavarovanem skalovju se spustim urno navzdol, potem še par korakov navzgor in bil sem v varnem zavetju.

Ker se je od Mojstrovke sem kar kadilo, sem vpil nad Lojzeta, naj se žuri, če noče biti moker; toda moj dobrohotni svet je bil zastonj. V najhujši plohi je lezel s trezno ravnodušnostjo ob žici čez skale in je dospel ves premočen k meni v zavetišče, ko je ploha že ponehaval. Ura je bila ravno sedem.

Jama je precej udobna in ima celo — »predsobo«, ki pa je v tem slučaju — zadaj. Vmesna stena je zgrajena iz kamenja. Vhod je tudi s kamenjem zadelan in pušča samo majhno odprtino kot vrata. Strop je proti vsem stavbenim predpisom tako nizek, da moreš po »sobi« le

po vseh štirih. Tla so pokrita z redkim ruševjem. Nama se je seveda to prenočišče zdelo zelo udobno; če bi bila imela to, kar sva previdno spodaj pustila: svetilnico, kuhalnik in plašče, bi bila prenočevala kneževsko. Tako pa ni bilo niti hlapčevsko.

Prvi odmor v deževanju sem porabil za to, da sem nakopal ruš, s katerimi sem zamašil nekatere večje odprtine, ki so režale med kamenjem v »steni« in ograji. Preden sva legla k počitku, sem zadelal tudi vhod.

Lojze je takoj ubral svoje navadne strune, kakor hitro je legel in jaz sem bil tega — vesel, dasi nisem vso noč zatisnil očesa. Lojzeta vztrajna in glasna godba mi je bila porok, da se bo dobro naspal in za jutri odpočil.

Tako sem se tolažil in porival čas naprej, kar se je dalo. Pa se ni posebno »dalo«; čim bolj sem porival, tem več se mi je zdelo noči.

Proti jutru se je zjasnilo in postajalo je vedno hladneje. Kolikor mogoče hitro — da bi Lojza ne zbudil, sem si naredil izhod v ograji in stopil na rob nad jamo. V Kranjski Gori so še gorele luči, po gorah se je pa že svetlilo. Ko sem prilezel nazaj v jamo, se je bil Lojze že vzdramil. Počakala sva še do polštirih, potem sva odrinila.

Od jame kreneva na levo po strmem pobočju navzdol, nato prečkava gladko, z žico in s klini zavarovano steno in prideva slednjič v takisto dobro zavarovani dolgi žleb, ki se končuje malo nad razpotjem.

V kočo sva prišla — ob poldevetih, kakor sem Lojzu napovedal gori v jami, ko sva se odpravljala na pot.

V Koči na Gozdu sva izvedela, da jih je zelo skrbelo, ker nas ni bilo doli, dokler ni Francelj mojega naročila izvršil. Naše stvari so bile v sobi, Francelj pa je še spal. Zbudil se je šele, ko sem z velikim trudom zakrpal svojo obleko, ki jo je bil Prisojnik markiral po svoje: okroglo in podolgovato.

Po dobrem in izdatnem obedu sva se z Lojzom odpravila proti Kranjski Gori, ker se nama je mudilo na vlak; Francelj pa je še ostal v koči.

Lojze jo je za čuda urno pobiral, tako da sva bila v poldrugi uri že v Kranjski Gori. Premišljeval sem, kaj ga tako žene doli, kar se mi naenkrat posveti: Lojze hoče gotovo še v »Razor« pogledat, da se tam o Franceljni in o svoji turi malo pomeni. In res, nisem se zmotil. Ko prideva do hotela, pošlje mene na postajo po vozovnice, sam pa jo zavije v »Razor«, češ, da mora povedati, da pride Francelj zvečer domov.

Prišel je za menoj še le čez kake pol ure in se je opravičeval: »Veš, izpil sem četrť vina in se malo pomenil.«

BOHINJSKI KOT

(Dalje.)

DR. H. TUMA

10. Komna.

Dokler ni spesnil »Baumbach« svojega »Zlatoroga«, je bila Komna malo znana. Nemški turisti, ki so odprli pot od Triglava po dolini Zajézram' so pač poznali le pravo, t. j. Górenjo Komno. Prvi delni popis Komne ima Planinski Vestnik, V. str. 185, od Simona Rutarja, pot iz Komne čez Mala Vrata pod Kalom na planino Za Skalo in v Sočo, torej Dólenjo in Lepo Komno. Bolje znana je postala ta Komna po turistih iz Krna, čez planino »Na Polju«, ali od izvira Tolminke čez Prehodec in čez Dolníke na planino »Na Kraju«, mimo sedaj opuščenih planin Razór in Na Kalu, na planino Lopúščino do planinske kočé Zajézeram'. Vendar hodijo to pot še danes skoraj izključno turisti iz Góriškega; je precej dolga, skoraj bi rekel dolgočasna pot.

Komna je visoka planota nad Bohinjskim jezerom, dolino Zajézeram', na severu obrobljena z visokimi vrhovi Trbiških in Plazkih Lop do Vogla 2348 m, od tod proti jugu Vršac¹ nad Komno 2334 m, Čelo 2227 m, Nad Rušjem 2121 m, Vel. Vrata 1927 m, Skril 1947 m, Kal 2001 m², Nad Krnico 1874 m, Škrbina pri Oslih 1880 m, Lanževica 2003 m, Srednji Vrh 1920 m na Bogatin 1977 m; od tod kot južna meja na Mahavšček³ (false Vel. Bogatin) 2008 m, Vrh nad Skrilo 1926 m, Vrh Dobrenske Police ali »Na Ksérju«, 1971 m, Planja ob Tolminskem Kuku ali Velikem Vrh 2086 m, nekotirana Mali Vrh in Zeleni Vrh, Podrta Gora 2050 m, odtod v severni smeri na Móhor — false Mokri Vrh — 1849 m, Krošnje (brez kote) in Pleše 1644 m (false Mali Vrh nad Bohinjskim jezerom).

Ostrogo od Kala 2001 m proti jugovzhodu tvorijo: Osojni Kal do Kraj Kala 1820 m, in Korita od 1668 m, t. j. Velika Glava preko neimenovane kote 1536 m do Jagrove Skale 1439 m, nad Malo Savico, dočim Sočanje vso rajdo od 1669 m do 1439 m imenujejo Rjavec. Ta greben deli Gorenjo Komno od Dólenje Komne. Četverkot Lanževica 2003 m, Srednji Vrh 1990 m, Kal 2001 m, Kraj Kala 1920 m pa je

¹ Šteli bi torej: Vršac nad Zadnjico 2194 m, Vršac nad Komno 2234 m, Plazki Vršac brez kote in Vršac nad Zadnjo Trento 2107 m.

² Starejši, torej prvotni in pristni izgovor je Kal, t. j. razklana gora, novejši pa Kol. Tudi Kal kot močilo pomeni Felsspalte. Kogovšek, Pl. Vestnik XXIII. str. 177, je le za obliko Kol; starejši Bohinjci in Sočanje pa še čisto izgovarjajo Kal, kar odgovarja jezikoslovno in morfološki.

³ Izgovarja se Mahavček, Mahavšček; Kogovšek Pl. V. pa trdi, da je prav Múhavček. Zdi se mi, da ho prav Mahavšček, t. j. máhast vrh. Mehé se večkrat imenujejo z mahom porasle, strme police.

Lepa Komna. Gorenja Komna obsega: velike krnice pod Lopami, še sedaj pašniki Sočanov, pod njimi nagromadene lašte: Gladki Lašt⁴ 2113 m, Debeli Lašt 2012 m, V Lašteh pod Špičjem, Mali Grad pod 2357 m in Veliki Grad 2014 m nad Velikim jezerom, dolino Zajezeram, veliki konti Lepuščina in Kosova Konta ob 1553 m, sedaj opuščene planine »Pri Beli Skali« ob 1550 m nad Črnim jezerom in kočo Zajezeram⁵ ter škrapljast svet pod Kalom od Škodeljice 1922 m do 1759 m, Kosmati Lašt, z vzporednim gozdnatim Brinjem od 1821 m do 1800 m zahodno nad Lepuščino.

Dolenja Komna obsega Dolnike in ves prostor pod Bogatinom ter planine: Govnjači, Na Kraju, Razór in Pod Kalom, obe sedaj opuščeni; Lepa Komna pa obsega Poljanico, Krnico in Fondo do Grnjuš od kote 1669 m do 1655 m.

Vsa Komna je geologično laštasta; laštovec bi bilo ime za posebno apneno formacijo iz lašt, t. j. pečnati debeli skladovi, ali škrapljasta, iz škrapelj (Karren), ki se tvorijo iz apnenih, od korenin razjedenih peči. Apnenc lašt mora pač biti tudi kemično svoje vrste sestave. Žmulasti skladovi često tvorijo glave ledvičaste podobe; posebno karakteristično tik nad Velikim Črnim jezerom, 1880 m, imenujejo Ledvico. Lašte tvorijo ali debele ležee, škrljaste plošče, ali oble ledvičaste glave, ali pa stenate, žmulaste skladove. Ista formacija, a tudi imena lašte, segajo daleč na zahod preko tirolske meje, n. pr. Laste, Lasti, Last, Lestei, List, Lis; zanimiv pojav za geologa, filologa in zgodovinarja.

Ko pregledaš Komno po geologični formaciji, po rasti in po imenih, najdeš jedro Zlatorogove pravlјice. Komna je nosila nekoč po glavah bujen gozd, po kontéh in ravninah je skrivala zelene trate, po gozdovih so prosto prehajale jate divjih koz, po dolih so se pasle številne črede ovac in koza. Kakor kažejo rast in ostanki sprhljih korenin, se je prst tekem vekov pogrezala med pokline, drn nad poklinami lašt se je pretrgala, drevje je jelo usihati, izpodraščalo je rušje, ž njim slečje in mahovi. Nalivi so odnesli rahlo mahovito odejo in jo splavili v globeli, zamirili⁶ dole. Tudi obla glava Lanževice s svojimi redkimi drniči in svojim imenom kaže, da je bila nekdanj cvetlična solnčna paša; tolsta roja⁶ in lan so pokrivalo nje teme in boke. Brinje⁷ je bilo bogat gozd temnega igličevja.

⁴ Navadno Lašta, le tu besedna oblika lašt m. sp.

⁵ mir, razsuto kamenje; mirniki, s kamenjem posuti planinski pašniki. Nemški »vermuhren« se mi zdi iz slovenščine.

⁶ roja, vrsta trave Carex, dobra ovčja paša.

⁷ Brin je v zapadni slovenščini splošno igličevje, Nadelholz, posebno smrečje. Beseda je filologično in zgodovinsko silno važna.

Po sporočilu starih pastirjev pa so ostali spomini davnega planinskega raja v podzavesti ljudstva. Kako in zakaj je izginil raj? Po krivdi in zlobnosti človeka. Prešernost in osveta, to je zadnje jedro pravlјice o Zlatorogu! — —

V kristalnem čistem jutru sva odrinila z Gašperinom dne 25. avg. 1920 ob 5½ iz koč pri jezerih. Mimo spomenika ustreljenim ruskim begunom zavije pot na desno pod jezeri v širono zeleno konto planine Lepoščina ali Lopusčina, kakor ji pravijo Bohinjci; pravilno je prvo, kakor govore Trentarji; le-ti so namreč pred leti imeli to planino v najemu, oni so ji dali tudi ime.

Lepoča je močilo, navadno umetno izkopano, blizu stanu. To ime se nahaja po Goriških Alpah in sega daleč tudi na ladinščino. Dobil sem ime Lepoče nad planoto Assiago in v skupini Brenta v zapadni južni Tirolski. Ime Lepoče je tako čisto slovensko, da je velikega pomena za zgodovino prvotnega naseljenja po Alpah. —

Steza se gubi skoraj 200 m doli v konto, ob laštasti steni. Severno in vzhodno pobočje nad Lepoščino še nosi visoko travo, polno bogate planinske flore. Steza obide severno pod steno vso konto, gre čez ležeče lašte podanka konte ter zavije zahodno pod laštasto steno vzporedno pod 1821 m do 1800 m, ki ga imenujejo Trentarji Brinje. Na Lepoščino sva prišla ob 8.15 uri.

Bohinjci vedo po Komni le za malo imen. Skoraj po vsej gornji Komni in po celi Lepi Komni so pasli Trentarji, ker je Komna iz bohinjske doline težko pristopna. Bohinjci so pasli le ob jezerih, večinoma drobnico, ki so jo gonili čez Ovčarijo; tako mi je pravil stari Blažek iz Podselsja. Pot od Ukanca in Male Savice je bila prestrma, Komarča pa še danes ne služi živini.

Od velike konte Lepoščine vede pot preko sedla 1574 m v Kosovo Konto, ter iz te na zaznamovano planinsko pot Zajézeram' nazaj. Od kote 1821 m dalje do nad Savice se nizajo rušaste glave z vrhom 1663 m Visoka Glava, napačno v Lechnerjevem zemljevidu Korita, do Jagrove Skale 1439 m nad Bohinjskim jezerom.

Tudi breg pod Brinjem od 1821 do 1800 m je travnat. Pod robom 1800 do 1820 m je bila do nedavna Trentarska širona planina Komna ali Na Kalu 1607 m in pod njo na jugozahod Razór; sedaj sta opuščeni. Zablačen kal in gosto ščavje kaže mesto, kjer je stala

Deblo brin je jezikovna podlaga za ladinski brinos, protje, tudi na Bovškem so brine, die abgefallenen Äste; ohranjeno tudi v francoščini le brin — betev, za breščanski brenna, macesen. Bavarsko tirolsko oborno ime Breinen, Preinen, za kopinje in lastno ime In der Prein (glej Štrekelj, Časopis V, 70) je brezdvojno iz slovenskega brinje. Tudi Oštir, Alb. Arch. str. 119/I in 280/II navaja kot preromansko brenna — macesen.

planina Komna. Glave od 1669 m do 1685 m Sočanje imenujejo V Grnjušah. Pot se vijuga okoli rušnatih glav do druge opuščene planine Razor. Skoraj vsa Komna je bila last verskega zaklada. Gozdni teoretiki trdijo, da so Komno opustošile velike črede kozâ. Zaradi tega delajo gozdarji kolikor mogoče ovire pašnji sploh. Tako so morali opustiti planino Na Kalu in Razorsko planino. Na Dolenji Komni sta ostali le dve veliki planini Na Kraju ali Pri Luži in Govnjači. Kdor pa nekoliko pozna geologično formacijo, se prepriča, da pašnja drobnice pa ni povzročila ni opustošenja gozdov, še manj trat, marveč propada gozd še vedno vsled geologične formacije in napredujočega razkrajanja tal. Nasprotno je trava in flora gosta in bogata le še na tleh, ki so služila nekdanj pašnji. Živina je tla toliko pognojila, da se je vzdržal drn. Na to prikazen so me opominjali tolminski pastirji svoj čas, ko sem po nalogu Zavoda za vzpostavitev Goriške po vojni l. 1918 pregledaval Goriške planine. Ko so me izvedeni stari pastirji vodili po Matajurskih planinah, so kazali na puhla pašna tla, tako mahovita, da se je pri hoji kar čutilo, kako je travnata ruša pridvignjena od tal. Pastirji so popolnoma pravilno ugotovili, da se je prej gosta travnata ruša vsled tega, ker ni bila prehojena in gnojena od živali, dvignila od skalnatih tal in postala mahovita. Trdili so, da bo treba več let paše, da se travnata ruša zopet poleže in prilepi na skalnato podlago. Rahla ruša se tudi rada razdere po nalivih in vsled močnih vetrov ter skalo razgali. Ako danes Komna kaže toliko golih skalnatih reber, je to prirodni proces zapuščenih skalnatih pašnikov. Visokega drevja Komna povsodi itak ni imela, vsaj ne zadnja stoletja, kar se vidi na zakrnjenih smrekovih in macesnovih deblih. Ni bilo dovolj živeža iz tal. Tako usiha drevo za drevesom in se konečno podere. Očitno je torej, da se ovira pašnja le radi lova. Mesto da bi se gojila tisočera drobnica, se zapirajo pašniki za lovce in lovišča divjih koz. Na Razórju so Črešnjčanje zadnji čas poskusili obnoviti planinski stan, no, gozdna uprava jim je delala toliko težav, da so pričeto planino morali opustiti.

Pač pa je Kranjska Industrijska Družba, ki je dobila pravdo proti Bohinjcem, od l. 1870—80 posekala, kolikor je bilo pravega gozda po Gorenji Komni in Zajézeram'. Les so spuščali po vzpenjači čez Komarčo. Od l. 1880—90 so pa posekali še ostalo Komno.

Od planine Na Kalu vede dobro nadelana vozna pot, katero so za časa vojne zgradili ruski ujetniki od planine Na Kalu, mimo planine Razór, na planino »Na Kraju« in od tod dalje po Dolníkih na Prehodce; cesta je vodila za velike vojne na pozicije na Krnu. Pod planino Razor na desno gre pot mimo korit, kjer se nabira nekoliko vode. —

(Konec prih.)

MALA ZINNE

A. KOPINŠEK

Med Toblachom in Cortina d'Ampezzo leži samotna postaja Landrò. Izstopili smo dne 2. avgusta 1926 in pometali svojo prtljago, po domače »kramo«, iz vagonov. V teži nahrbtnikov smo gotovo posekali Angleže pri Mount Everest ekspediciji.

Na kolodvoru se nam je pridružil neki ruski vseučiliški profesor kemije iz Leningrada. Skupno smo jo udarili skozi romantično — lepo Rimbianco - dolino. Ker je »kolega« Branko tudi kemijsko navdahnjen, se je kmalu vnela med njima živahna debata, tako da so nas, ki smo hodili zadaj, od samih formul bolela ušesa, a v nos je sumljivo udarjalo. Ko pa smo pozneje v gozdu kuhali na špirit svojo »juho - special«, nam nobeden od kemikov ni mogel povedati, kakšne snovi plavajo v njej.

Proti desni se navpično dvigajo proti nebu obrisi Treh Zinn (3.003 m), za plezalca gotovo eden najbolj impozantnih pogledov celokupnih Alp. Turisti vseh dežel, taki, katerih imena so za trajno zapisana v planinskem slovstvu, so tod mnogo težkih variant preplezali.

Naša pot vodi precej položno pod Zinnen - Platto proti Rifugio Tre Cime di Lavaredo (Drei - Zinnen - Hütte, 2407 m), poleg strelskih jarkov, kavern, barak, žičnih ovir in drugih žalostnih spominov na vojno. Kočo so sezidali iz vojnega materiala. Stoji blizu podrtije stare koče, ki so jo bili popolnoma razstrelili.

Turistovski promet je povsem internacionalen. Takoj pri vstopu smo zaslišali kar pet različnih jezikov, ne všteti raznih narečij. Nas so imeli za čistokrvne sinove Albiona, mi pa smo jim to mnenje še bolj utrdili s tem, da smo pospravili ogromne porcije »da capo«.

Pri oskrbnici in ostalem osebju smo imeli kaj kmalu ugled. Mislim pa, da spadajo vse podrobnosti v še nepisano poglavje: »Alpinizem, lakota in ljubezen.«

Zvečer je gostoval naš »Celjski kvartet« polnoštevilo. Vodilni glas je spuščala harmonika na usta, takt je dajal boben, p. d. pisker. Senzacija večerne produkcije pa je bila uprizoritev drame: »Rajko kot Saloma.« Stara vreča za cement je nadomestovala sedmero pajčolanov. Ostalo opremo je nadomestovala fantazija. Herodes je bil v plezalkah; občinstvo pa je bilo kaj hvaležno, ko smo šli vsi spat.

Že v vlaku smo bili sklenili, da obiščemo za vajo Paternkofel, preden naskočimo Malo Zinno. Tu smo našli interesantne tunele, ki so jih vrtali med vojno Italijani, sedaj pa turistom skrajšajo pot do sedla. Dobro pa je, če imaš luč s seboj, drugače lahko zablodiš za večno. Mi smo požgali v teh temnih hodnikih vse vžigalice, pa smo le težko našli izhod.

Kmalu nato smo srečali plezalce, ki so bili ravnokar preplezali zelo težavni in deloma poledeneli »Opel - kamin«. Bili so zarjaveli, neobriti in raztrgani, a imeli so vso opremo za »Alpinismo acrobatico«. (Zvečer so nam bili vodniki povedali, da sta dva od njih izmed najboljših plezalcev v Dolomitih). Pazljivo smo poslušali njih informacije glede Male Zinne. Posebno Zsigmondy - Kamin so nam do vseh podrobnosti detajlirali. Na koncu so nam rekli: »La Cima Piccola di Lavaredo non è troppo difficile, ma si deve prenderla molto seriamente!« Nič jim ni bilo neznano v kraljestvu Dolomitov: Guglia di Brenta, Campanile di Val Montanaia, Marmolata — južna stena, Mala Zinna — severna stena, Witzemann - Turm itd.

Preko prodišč, snega in obligatnih ostankov vojne smo kmalu dospeli do sedla. Vojaške barake so bile pilepljene na stene kakor lamaistični samostani v Tibetu. Več zaporednih kaminov nas je kmalu privedlo na vrh, s katerega smo imeli krasen razgled. Ravno tu je kot žrtev vojne padel znani Michel Innerkofler, prvi zmagovalec Male Zinne in najboljši tirolski vodnik.

Drugo jutro smo zapustili kočo in vzeli s seboj le najpotrebnejše. Danes je veljalo Mali Zinni. Ko smo korakali proti Paternsattel, smo slišali »Notsignal« raz zapadni greben Paternkofla. Vodnik s svojo partijo ni mogel ne naprej in ne nazaj. Takoj je odšel na pomoč drug vodnik s kočje. Niso prijetni taki slučaji, posebno že v začetku težkih plezalnih tur.

Pred nami je Mala Zinna. Kaka slika! Ozko postavo obseva solnce tja do kraljevih ramen in drznega vrha. V jutranji senci in mrazu se nam kaže le severna stena s svojimi strahovitimi prepadi. Preko velikih skal in prodišč pod južno steno smo prečili tja do žleba med Veliko in Malo Zinno. Počasi smo se vzpenjali po zasneženem žlebu, vedno v nevarnosti radi kamenitih plazov. Na najvišji točki nam Branko še enkrat prebere iz »Hochtourista« opis ture, čeprav smo jo znali že na pamet.

Kakih 150 m nad nami so plezali še trije turisti. Ker so stene tam gori deloma previsne, smo videli le bele podplate njihovih plezalk.

Mi smo zagrešili pravi vstop, ki leži na polovici žleba, zato smo se lotili stene kar od tu, kamor smo dospeli. »Pot« vodi skozi ozke kamine. Povsod dobri prijemi in dovolj stopinj. Pozneje, ko je položaj bolj resen, si obujemo plezalke in se navežemo. Dospeli smo do neke votline, odkoder vodi samo ena pot. Začeli smo iskati. Kod sedaj? Levo vodi ozka polica proti severu. Previdno smo se plazili po zelo majhnih stopinjah in prijemih, nato po navzdol visečih ploščah. Prsti se zasadijo kakor igle v vsako razpoko, napeta vrv vibrira od telesa

do telesa kakor struna — preko prepada. Vedno ožja je polica, vedno težje gre — kam? Krčevito iščejo roke prijemov, sunkoma se premikajo noge na eksponirani steni. Še par tesnih momentov! Okoli ogla zagledamo, da se konča polica v neko poč, po kateri je pač nemogoče. Če bi kaj poskušal, bi neusmiljeno padel tja do vstopa. Počasi smo plezali nazaj v votlino. Sedaj smo poskusili navzgor proti levi, in sicer bolj uspešno. Pred nami leži znana polica Male Zinne (Zinnen - Band). Plezali smo stoje, kleče; vendar to mesto, ki je zelo razvpito, ni nič kaj posebnega. Zdelo se nam je popolnoma varno, celo tako varno, da smo tu kaki 2 uri spali. Morali smo namreč počakati na povratek turistov. Najprej je priletela ploha kamenja, nato so se tudi oni prikazali. Vidno razburjeni, so nam svetovali, naj se obrnemo. Zsigmondyjev kamin so imeli za »Satansleiter«.

Previdno gremo naprej. Na koncu police dospemo do mesta: »... ma si deve prenderla molto seriamente...« Mali kamini, poč in police vodijo zelo eksponirano, toda še vedno lahko do »Schulter«. To sedlo je edino mesto za oddih. Sedaj pa pride — finale furioso.

Dvoje »poti« vodi od tu paralelno direktno na vrh: Zsigmondy — in Innerkofler - Kamin. Oba sta silno eksponirana, vendar uporabljajo navadno prvega. To varijanto smo si tudi mi izvolili. Previdno pleza Gustl do prvega prostora, kjer se lahko zavarujemo. Sledim mu, pravzaprav visim v zraku, kajti prijemi so zares minimalni. V polovici kamina nam pot naprej zapira previsna skala. To mesto je najtežje in zahteva precej telovadske spretnosti. Treba je prijeti z levo roko nad skalo in se potegniti najprej navzven in potem navzgor. Stene kamina so zelo gladke, nekaj od gvozdenja, nekaj od vode. Gustl stopi na moja ramena, se vzpne daleč proti prepadu, da bi si ogledal situacijo. Ko je stvar le predolgo trajala in sem ga oprezno vprašal, če misli v tem položaju prenočevati, mi je stopil kar na glavo. En sunek — njegovo telo visi nad prepadom, potem pa izgine navzgor. Polagoma teče vrv skozi moje roke, včasih postoji, potem se zopet pomakne sunkoma naprej. Po kakih dvanajst metrih je prišel do sigurnega mesta.

Hitro pleza Branko s spodnje etaže k meni in hitro preplezava previsno skalo. Kmalu nato dospemo po kaminu na vrh. To je mala podolgasta plošča, v razmerju 12 : 4 m, obdana povsod z navpičnimi prepadi.

V spominski knjigi smo našli imena znamenitih alpinistov. Ugotovili smo, da smo v tej knjigi prvi Jugoslovani, ki smo dospeli semkaj.

Navzdol smo se spuščali po vrvi; ta panoga alpinske tehnike se pri nas premalo vpoštevata.

OBZOR IN DRUŠTVENE VESTI

Triglav. Historijsko-geografske črtice. Dr. Jože Rus. — S tem skromnim naslovom je izdal Dr. Rus v »Geografskem Vestniku«, 1926, št. 2/3, str. 83 do 96 temeljito znanstveno razpravo o pojavu in uveljavljanju imena našega očaka Triglava. Kakor je naša dolžnost, da se poučimo o početkih svoje domače zgodovine, tako naj resni planinci-triglavohodci ne zamudijo, se v Geogr. Vestniku poučiti, kako se Triglav tekom stoletij le polagoma javlja na dan in v zgodovino, iz dolge pozabnosti. Da razsvetli temo preteklosti, je porabil dr. Rus obširen znanstveni aparat, ki ga je vestno in skrbno poiskal v objavljenih in neobjavljenih arhivskih in muzejskih virih in ga metodično razložil ter bistro oživil.

Kratek posnetek iz njegovih ugotovitev je tale: Valvasor, ki ne prezre sicer nobenega gradiča in nobene krajevne znamenitosti, ne omenja Triglava nikjer s tem imenom, dasi pozna staroslovanskega boga Triglava (»Triglaf«). Ni pa po dr. Rusovi razlagi nobenega dvoma, da je Valvasor z »goro Krmo«, ki jo omenja (IV. str. 562), imel v mislih naš Triglav. — Da pa je bilo baš ime Triglav pri okoličanih znano in v rabi že davno prej, dokazuje dr. Rus iz raznih virov. V neki belopeški listini iz leta 1664 se poleg drugih krajev in gora (Kepa, Jepca, Luknja, Radovina, Veliki Plaz, Možaklja i. dr.) imenuje tudi »Terglau«, in sicer čisto pravilno med Luknjo in Krmo. Kot skrajni datum pa, ko se Triglav omenja, ne sicer s pravim imenom, a vendar z nedvomno jasnostjo, je dognal leto 1073 z indirektnim dokazom, direktno pa leto 1573. Prvikrat javno označen in tiskan je Triglav šele leta 1744 na Florjančičevi karti Kranjske. Zoisov literarni krožek je končno proslavil bohinjskega kralja vrhov, zlasti ker ga je Linhart v svoji »Versuch einer Geschichte von Krain (1788/91) zvezal z bogom Triglavom.

Dr. J. T.

»Krnica in polica«. Dr. H. Tuma. — S tem naslovom je objavil naš prvi planinski veščak v »Geografskem Vestniku« 1926, št. 2/3, str. 96 i. sl. imenoslovno razpravo o krnici in polici. Posebna zasluga dr. Tume je, da za vsako ime presodi stvarni položaj (zemljepisni, krajevni, narodopisni i. dr.) in da zbere od blizu in daleč ista in istovrstna imena z isto rabo. Take zbirke so dragocene in tvorijo trden temelj jezikoslovni razlagi; dr. Tuma se po pravici upira z golj jezikoslovni razlagi krajevnih imen. — Njegove zbirke in njegovi stvarni podatki imajo trajno vrednost, a njegove jezikovne razlage nudijo krepko pobudo, dasi jim morda v kakih posameznostih ne pritrjuje jezikoslovec specialist — saj se v etimologiji moramo mnogokrat zadovoljiti z domnevmi.

Po dr. Tumi je bistveni pomen krnice ohranjen v stari dolenjščini, kjer pomeni »veliko, iz lesa izdobljeno, izkrnjeno skledo«, kakor se glasi pregovor: »Tako je požrešen, da bi požrl celo krnico.« V naših in sosednih gorah pomeni krnica »skledasto globel«. — Nadalje obravnava dr. Tuma besedo »krn«, ki je v grovju »odkrnjen vrh« (beseda je v slovenščini mnogo rabljena), ter v nemških alpskih narečjih zelo razširjeno besedo »kar« (der Kar, t. j. posoda, Karfeld, Kochkar, Karalpe, Karwandel, Karlstein i. dr.), oziroma »Kor« (Koralpe), češ, da so tuji razlagalci šli mimo resnice, ker niso poznali slovenske besede.

Na sličen način razpravlja dr. Tuma o slovenski polici (nemška spačenka »Balitzen«) ter o njenem podstavku »palo«, t. j. kol. Dr. J. T.

Trening olimpijske smuške vrste. — Smuško tehnični odbor Jugoslovanske zimske-sportne zveze objavlja službeno:

Trening se vrši pod vodstvom ing. Tunold Thorleif Hanssena, in sicer: 1. trening olimpijske smuške vrste v dobi od 20. novembra t. l. do konca januarja

1928; 2. trening smuških skokov vsako nedeljo; 3. štirinajstdnevni tečaj v svrhu izpopolnitve posameznikov v smuški tehniki se vrši v drugi polovici meseca februarja 1928.

Interesenti za trening vseh treh skupin naj javijo svoje naslove (neglede na to, da so morda že prijavljeni za olimpijski trening) do 5. novembra t. l. tajniku smuško-tehničnega odbora Jugoslovanskega zimsko-sportnega saveza z naslovom: F. Kopriva, Ljubljana, Aleksandrova 14.

Za olimpijski trening naj po možnosti vsak klub nominira vsaj po enega svojih krmarjev. Trenira tudi lahko krajšo dobo, vendar pa to samo do konca decembra. Vstop v olimpijski trening po 1. januarju 1928 ne bo dovoljen. Trening se bo vršil predvidoma v Kranjski Gori, Dovjem in Bohinju. Udeleženci, ki bodo absolvirali celotni olimpijski trening, naj bodo bodoči učitelji smučarstva v svojih klubih.

Vse stroške oskrbe nosijo za dobo treninga njega udeleženci sami. Pre-skrbljeno pa bo za najnižje cene.

Vse eventualne informacije daje smuško tehnični odbor.

Kongres 'Asociacije slovanskih turističnih društev' se je vršil dne 22. septembra 1927 v Krakovu. Predsedstvo Asociacije je za tekoče poslovno leto prešlo v Jugoslavijo. Obširneje poročilo prinesemo v prihodnji številki.

Naše slike: Pogled na Konjski vrh in Škrbine z Vogla. — Letošnji Plan. Vestnik je v svoji januarski številki prinesel sliko strmega pobočja Šije nad Voglom. Današnja priloga pa zopet prikazuje pogled z Vogla v smeri proti severozapadu, koder se dviga cela vrsta lepo oblikovanih vrhov, katerim ponosno kraljuje Vel. Škrbina, odnosno Podrta Gora. Poleti to pogorje skoro nima obiskovalca, toda pozimi temu ni tako. Izvrstni smuški tereni privabijo cele družbe, da se tod »do sitega« nasmučajo. Kazalo bi, da bi v doglednem času zgradilo S. P. D. primerno zavetišče, ki bi omogočalo poset teh lepih in, žal, tako malo poznanih krajev tako letnim turistom (posebno obiskovalcem Zlatoroga in Sv. Janeza), kakor tudi zimskim, ki se sedaj drenjajo po pastirskih bajtah. R.

Vsebina: Jos. Wester: S Triglava peš v Ljubljano (str. 241). — Dr. Jos. C. Oblak: Skice s pota (str. 246). — Janko Mlakar: Planinski invalid na Prisojniku (str. 249). — Dr. H. Tuma: Komna (str. 256). — A. Kopinšek: Mala Zinne (str. 260). — Obzor in društvene vesti: Triglav, historijsko-geografske črtice, dr. Jože Rus. »Krnica in polic«, dr. H. Tuma. Trening olimpijske smuške vrste (str. 263). Kongres Asociacije slovanskih turističnih društev (str. 264). — **Naše slike:** Pogled na Konjski vrh in Škrbine z Vogla (na prilogi).

»Planinski Vestnik« izhaja 12 krat na leto in stane v tuzemstvu za celo leto 40.- Din, za inozemstvo 60.- Din. — Naroča, plačuje, reklamira se pri Osrednjem Odboru S. P. D. v Ljubljani. Rokopisi, sploh spisi in poročila za natis se pošiljajo na naslov: Dr. Josip Tominšek, gimn. ravnatelj v Mariboru.

Za uredništvo odgovarja: Janko Mlakar, profesor v Ljubljani. — Izdajatelj: Slovensko Planinsko Društvo v Ljubljani; njegov predstavnik je dr. Fran Tominšek, odvetnik v Ljubljani. — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani. (Priloge slik tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani).

Pogled na Konjski vrh in Škrbine iz Vogla

Fot. prof. Janko Ravnik